

ประเพณี ๑๒ เดือน

เดือนยี่

ประเพณีล่องสะเปา

ประเพณีล่องสะเปา คล้ายกับประเพณีลอยกระทงในภาคกลาง คำว่า “สะเปา” นั้น หมายถึง เรือสำเภา ตามตำนานของประเพณีล่องสะเปามีประวัติสืบมาตั้งแต่สมัยทริภุญไชย ครั้งหนึ่งเกิดอหิวาตกโรคที่เกิดขึ้นในเมือง ผู้คนล้มตายเป็นจำนวนมาก ผู้คนจึงพากันอพยพไปอยู่ที่เมืองหงสาวดีเป็นเวลาหลายปี ต่อมาเมื่อทราบข่าวอหิวาตกโรคในเมืองทริภุญไชยได้สงบลงแล้ว จึงต่างพากันเดินทางกลับคืนสู่เมืองทริภุญไชย แต่หลายคนไม่ได้กลับมาเนื่องจากตั้งรกรากปักฐานบ้านเรือนอยู่ที่เมืองหงสาวดี ส่วนผู้ที่กลับมาแล้วคิดถึงญาติพี่น้องที่ยังอยู่เมืองหงสาวดี ในช่วงเดือนยี่เป็งจึงได้จัดดอกไม้ธูปเทียนเครื่องสักการะ พร้อมทั้งเครื่องอุปโภคบริโภคใส่ลงใน “สะเปา” ลอยลงน้ำแม่ปิง น้ำแม่กวง เพื่อระลึกถึงญาติพี่น้อง จึงเป็นมูลเหตุของการลอยสะเปาหรือลอยกระทงนับแต่นั้นเป็นต้นมา

การล่องสะเปาของชาวลำปางไม่ปรากฏหลักฐานเด่นชัดนักว่ามีมาตั้งแต่สมัยใด แต่ปรากฏในสมัยเจ้าบุญวาทย์วงษ์มานิต เจ้าผู้ครองนครลำปางองค์สุดท้าย ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๔๐ – ๒๔๖๕ ได้จัดทำสะเปาหลวงสร้างเป็นรูปเรือแบบเรือสำเภา มีเสากระโดง มีโคมร้อย เป็นโคมราวเล็กๆ ตั้งไว้บริเวณหน้าคู้มหลวง ในเรือมีข้าวปลาอาหารและ รูปปั้นทาสีทาสาช่างม้าวัวควาย ก่อนที่จะแห่สะเปา เจ้าบุญวาทย์วงษ์มานิต จะกระทำพิธีสระเกล้าดำหัวลงในสะเปาก่อน หลังจากนั้นข้าราชการและชาวเมืองนำสะเปาน้อยตามแห่เป็นขบวนจากคู้มหลวงลงที่ท่าน้ำ ท่าช้างเผือกซึ่งเป็นบริเวณหลังจวนผู้ว่าราชการจังหวัดลำปางปัจจุบัน ราษฎรฝั่งแขวงเวียงเหนือต่างก็ถือสะเปาน้อย ร่วมลอยพร้อมกันสองฝั่งแม่น้ำ กล่าวกันว่าเจ้าบุญวาทย์วงษ์มานิตโปรดประเพณีล่องสะเปา ถึงกับตั้งชื่อธิดา ๒ องค์ว่า เจ้าหญิงสะเปาแก้ว และเจ้าหญิงสะเปาคำ และมีเรื่องเล่าถึงเรือสะเปาที่มาเกยตื้นที่เด่นสะเปา ที่ท่าน้ำแม่วัง จังหวัดลำปาง จึงได้ชื่อหมู่บ้านสะเปาสืบมาจนถึงปัจจุบัน

